

Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU22

Komvux för stärkt kompetensförsörjning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lagar om ändring i skollagen.

De lagändringar som utskottet tillstyrker syftar bl.a. till att kommunal vuxenutbildning (komvux) i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen ska därför kompletteras så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ska prioriteringsregeln inom komvux ändras så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med minst utbildning utan även bl.a. arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen.

För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen, ska en förenklad betygsskala införas inom delar av komvux. För att reglerna för gymnasieexamen i komvux ska bli mer flexibla ska ett komvuxarbete ersätta gymnasiearbetet i komvux. Särskild utbildning för vuxna (särvux), för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvat hjärnskada, ska inte längre vara en egen skolform inom skolväsendet utan ska ingå i skolformen komvux.

I gymnasieskolan ska handels- och administrationsprogrammet byta namn till försäljnings- och serviceprogrammet.

Vidare ställer sig utskottet bakom ändringar i lagar där skolformen särvux omnämns. Detta gäller bl.a. arbetsmiljölagen, inkomstskattelagen och offentlighets- och sekretesslagen.

De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras, att särvux blir en del av komvux och att handels- och administrationsprogrammet byter namn föreslås träda i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny

betygsskala i delar av komvux föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

I betänkandet finns sju reservationer (M, SD, C, V, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning.

Tolv yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden.....	8
Inledning.....	8
Kolvux för stärkt kompetensförsörjning.....	8
Motionen.....	9
Propositionen	9
Utskottets ställningstagande.....	17
Särvux ska upphöra som egen skolform	18
Motionerna.....	18
Propositionen	19
Utskottets ställningstagande.....	22
Mål för kolvux och prioriteringsregeln	24
Motionerna.....	24
Proposition	24
Utskottets ställningstagande.....	26
Den nya betygsskalan	27
Motionen.....	27
Propositionen	27
Utskottets ställningstagande.....	28
Reservationer	29
1. Kolvux för stärkt kompetensförsörjning, punkt 1 (SD)	29
2. Särvux ska upphöra som egen skolform , punkt 2 (M)	30
3. Särvux ska upphöra som egen skolform , punkt 2 (C).....	31
4. Särvux ska upphöra som egen skolform , punkt 2 (KD).....	32
5. Mål för kolvux och prioriteringsregeln , punkt 3 (M).....	33
6. Mål för kolvux och prioriteringsregeln , punkt 3 (V)	34
7. Den nya betygsskalan, punkt 4 (M).....	35
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	36
Propositionen	36
Följdmotionerna	36
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	38

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Komvux för stärkt kompetensförsörjning**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i skollagen (2010:800),
3. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
4. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
7. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
8. lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800),
9. lag om ändring i lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:105 punkterna 1–9 och avslår motion

2019/20:3533 av Patrick Reslow m.fl. (SD).

Reservation 1 (SD)

2. **Särvux ska upphöra som egen skolform**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:3536 av Per Lodenius m.fl. (C),

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5 och

2019/20:3551 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 1–3.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (KD)

3. **Mål för komvux och prioriteringsregeln**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:3529 av Daniel Riazat m.fl. (V) och

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 6.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (V)

4. **Den nya betygsskalan**

Riksdagen avslår motion

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 7 (M)

Stockholm den 28 maj 2020

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Daniel Riazat (V), Ingemar Kihlström (KD), Jessica Rosencrantz (M), Louise Meijer (M), Niklas Wykman (M), Nina Lundström (L), Per Schöldberg (C), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Niklas Karlsson (S), Angelika Bengtsson (SD), Katja Nyberg (SD), Martin Kinnunen (SD) och Maria Gardfjell (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning samt fem följdmotioner som väckts med anledning av propositionen. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller skolformerna kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvux). I uppdraget ingick bl.a. att ta ställning till om det behövs undantag från skollagens (2010:800) bestämmelser om att de som fått minst utbildning ska prioriteras när det gäller antagningen till komvux på gymnasial nivå, om en förenklad betygsskala ska införas inom delar av komvux och särvux, om bestämmelserna om högskoleförberedande examen inom komvux bör förenklas och om särvux bör upphöra som egen skolform (dir. 2017:21). Utredningen antog namnet Komvuxutredningen. I tilläggsdirektiv (dir. 2017:125) fick utredaren bl.a. i uppdrag att se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras. Detta uppdrag lämnades mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras (bet. 2016/17:UbU16 punkt 8, rskr. 2016/17:249).

Komvuxutredningen överlämnade den 3 september 2018 betänkandet En andra och en annan chans – ett komvux i tiden (SOU 2018:71). Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen beslutade den 28 juni 2018 att Skolverket utifrån förslagen till justeringar i utbudet av program och inriktningar i Gymnasieutredningens betänkande (SOU 2016:77) skulle förbereda och föreslå ändringar i handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan (U2018/02877/BS [delvis] och U2018/02960/S). Inom ramen för uppdraget skulle Skolverket också föreslå ett nytt namn för programmet. I mars 2019 överlämnade Skolverket en redovisning av uppdraget (samma diarienummer).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 30 januari 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen. Lagrådet lämnade förslagen i lagrådsremissen utan erinran. I förhållande till de förslag som lämnats i lagrådsremissen har några språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

Dessutom föreslås en ändring i bilaga 1 till skollagen. Denna ändring är författningsteknisk och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets

hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande i denna del. I förhållande till lagrådsremissen föreslås dessutom en ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i skollagen (2010:800). Förslagen syftar bl.a. till att kommunal vuxenutbildning (komvux) i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen ska därför kompletteras så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ska prioriteringsregeln inom komvux ändras så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med minst utbildning utan även bl.a. arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen.

För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen ska en förenklad betygsskala införas inom delar av komvux. För att reglerna för gymnasieexamen i komvux ska bli mer flexibla ska ett komvuxarbete ersätta gymnasiearbetet i komvux. Särskild utbildning för vuxna (särvux), för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvat hjärnskada, ska inte längre vara en egen skolform inom skolväsendet utan ska ingå i skolformen komvux.

I gymnasieskolan ska handels- och administrationsprogrammet byta namn till försäljnings- och serviceprogrammet.

Vidare föreslås ändringar i lagar där skolformen särvux omnämns. Detta gäller bl.a. arbetsmiljölagen (1977:1160), inkomstskattelagen (1999:1229) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras, att särvux blir en del av komvux och att handels- och administrationsprogrammet byter namn ska träda i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

I propositionen behandlas även ett tillkännagivande riksdagen riktat till regeringen om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras (bet. 2016/17:UbU16 punkt 8, rskr. 2016/17:249).

Utskottets överväganden

Inledning

Avsnittet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens proposition och ett anknytande motionsyrkande. Därefter behandlas elva motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivande till regeringen i frågor som anknyter till propositionen.

Komvux för stärkt kompetensförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om lagar om ändring i skollagen och övriga följdändringar. Lagändringarna innebär bl.a. att de övergripande målen med kommunal vuxenutbildning (komvux) ska kompletteras så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ska prioriteringsregeln inom komvux ändras så att de med störst behov av utbildning prioriteras och en förenklad betygsskala ska införas inom delar av komvux. För att reglerna för gymnasieexamen i komvux ska bli mer flexibla ska ett komvuxarbete ersätta gymnasiearbetet i komvux. Särskild utbildning för vuxna (särvux), för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada, ska inte längre vara en egen skolform inom skolväsendet utan ska ingå i skolformen komvux. I gymnasieskolan ska handels- och administrationsprogrammet byta namn till försäljnings- och serviceprogrammet. Vidare görs ändringar i lagar där skolformen särvux omnämns. Detta gäller bl.a. arbetsmiljölagen, inkomstskattelagen och offentlighets- och sekretesslagen.

De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras, att särvux blir en del av komvux och att handels- och administrationsprogrammet byter namn föreslås träda i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen. Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3533 av Patrick Reslow m.fl. (SD) begär motionärerna att propositionen ska avslås. Motionärerna anför att de i grunden är positiva till möjligheten att även senare i livet kunna omskola sig för att bli mer attraktiv på en föränderlig arbetsmarknad, men att regeringens förslag i dess olika delar innebär att ambitionen med vuxenutbildningen sänks och att kvalitet och kunskap inte värnas.

Propositionen

Bakgrund

Kommunernas vuxenutbildning, som i dag består av de två skolformerna komvux och särvox, befinner sig i en period av såväl utbyggnad som reformering. Samtidigt med utbyggnaden av vuxenutbildningen har en rad andra reformer genomförts; t.ex. infördes en ny läroplan för vuxenutbildningen 2012 och 2016 blev utbildning i svenska för invandrare (sfi) en del av komvux. Det finns nu ytterligare behov av reformer.

Det behövs enklare övergångar mellan vuxenutbildningens olika delar

Kvinnor och män med en utvecklingsstörning eller en förvärvad hjärnskada kan ha en ojämn begåvningsprofil och i vissa fall ha behov av att studera inom både särvox och komvux för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Trots att detta behov finns och trots att det redan i dag är möjligt att kombinera studier inom de olika skolformerna är det få som gör det. För att stärka den aktuella gruppens möjligheter att utveckla sina kunskaper och sin kompetens behöver övergångarna mellan vuxenutbildningens olika delar förenklas.

En föränderlig arbetsmarknad ställer nya krav på komvux

Vuxenutbildningen spelar en mycket viktig roll för kompetensförsörjningen till arbetsmarknaden. Denna roll återspeglas dock inte i de övergripande målen för komvux i skollagen.

För att möta arbetsmarknadens förändrade behov krävs en möjlighet för både yrkesverksamma och arbetslösa att skaffa de nya kunskaper som efterfrågas. Vuxenutbildningen måste därför i högre grad kunna erbjuda utbildning som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Komvux behöver anpassas till vuxenutbildningens förändrade målgrupp

Målgruppen för komvux har förändrats under senare tid. Tidigare har komvux i huvudsak varit en utbildning för personer i behov av att komplettera utbildning från svensk grund- eller gymnasieskola. I dag har komvux delvis fått en annan roll. Komvux är i dag i betydligt större utsträckning en utbildning för nyanlända och andra utrikesfödda kvinnor och män som har behov av utbildning för att kunna få ett arbete och för att kunna delta i det svenska samhällslivet.

Komvux har även fått en viktigare roll i att erbjuda kvinnor och män en chans att byta bana i livet genom att ge möjlighet till karriärväxling. Det kan t.ex. handla om vuxna som redan har en gymnasieexamen men som är i behov av att läsa en yrkesutbildning för att byta yrke. Denna grupp prioriteras dock inte i dag vid urval till utbildning i komvux och riskerar därför att bli utan plats.

Betygsskalan har fler betygssteg än nödvändigt

Betyg i sfi, komvux på grundläggande nivå och särvux på grundläggande nivå ger inte behörighet till vidare studier. De utgör inte heller grund för urval, men trots det används samma betygsskala med fem eller sex betygssteg som i större delen av det övriga skolväsendet. Många lärare anser att den nuvarande betygsskalan inom sfi, komvux på grundläggande nivå och särvux på grundläggande nivå är onödigt omfattande och arbetsmässigt tidskrävande.

Det är för svårt att få en gymnasieexamen från komvux

En viktig uppgift för vuxenutbildningen är att kunna ta tillvara och erkänna sådana kunskaper som en individ har med sig. Regelverket för gymnasieexamen inom vuxenutbildningen är i dag dock inte så flexibelt att detta möjliggörs i tillräcklig utsträckning. För kvinnor och män med varierande utbildningsbakgrund kan dagens strikta regler innebära att vägen till en examen blir onödigt lång, vilket bl.a. innebär en risk för försämrade genomströmning och ökad skuldsättning för de studerande. För att reglerna för gymnasieexamen i komvux ska bli mer flexibla bör ett komvuxarbete ersätta gymnasiearbetet i komvux.

Särvux ska bli en del av komvux

Särvux ska upphöra som egen skolform

Regeringen föreslår att särvux inte längre ska vara en egen skolform inom skolväsendet utan i stället ska ingå i skolformen komvux. Förslaget innebär att komvux utökas med två nya delar som benämns komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå. Komvux ska därmed bestå av följande delar:

- komvux på grundläggande nivå
- komvux på gymnasial nivå
- komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå
- komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå
- komvux i svenska för invandrare.

Regeringens förslag innebär att den utbildning som i dag ges inom särvux i stället kommer att tillhandahållas inom komvux i form av komvux som särskild utbildning. Syftet med regeringens förslag är bl.a. att det ska bli enklare att kombinera utbildningar inom särvux och komvux. Regeringen anser att en sammanslagning av särvux och komvux kan förbättra

utbildningsmöjligheterna för särvuxeleverna. Genom sammanslagningen av skolformerna kan det bli enklare för huvudmännen att skapa en organisatorisk närhet mellan de olika typerna av utbildning, vilket i sin tur kan göra det enklare för eleverna att kombinera sina studier inom olika delar av komvux.

Regeringen gör bedömningen att en sammanhållen vuxenutbildning skapar möjligheter för elever i särvux att enklare kunna ta del av inte bara de utbildningar som finns inom övriga delar av komvux, utan också av sådan infrastruktur, i form av t.ex. studie- och yrkesvägledning, som finns runt denna skolform. Det är vidare regeringens uppfattning att möjligheterna till arbetsmarknadsanknytning snarare ökar än minskar för elever i komvux som särskild utbildning då de resurser som finns i övriga komvux enklare kan komma dessa elever till del. För de elever som har möjlighet att studera inom olika delar av komvux kan sammanslagningen av skolformerna leda till att ett större utbud enklare tillgängliggörs, dels genom hemkommunens eget utbud inom komvux, dels genom utbudet inom regionalt yrkesvux där andra kommuners utbildningar erbjuds. Inom komvux finns också i många fall ett uppbyggt samarbete med branscher och Arbetsförmedlingen som kan ge eleverna inom komvux som särskild utbildning mer kontakt med kommande arbetsgivare och bättre möjligheter att anpassa utbildningen efter arbetsgivarnas behov.

Regeringens förslag innebär att komvux som särskild utbildning ersätter den nuvarande benämningen särskild utbildning för vuxna. Komvux blir den samlande benämningen.

Rätt att genomgå provning

Regeringen föreslår att den som inte har deltagit i viss utbildning inom komvux som särskild utbildning men som vill ha betyg från sådan utbildning ska få rätt att genomgå provning.

Med provning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner eller ämnesplaner. Den som vill ha betyg från komvux har möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på och i gymnasiearbetet.

När särvux blir en del av komvux anser regeringen att det är viktigt att regelverket harmonieras i så stor utsträckning som möjligt. Med tanke på att eleverna i målgruppen för komvux som särskild utbildning kan ha olika grad av funktionsnedsättning anser regeringen att det kommer att finnas personer inom gruppen som har förmågan och viljan att använda sig av provning.

Det införs en rätt till komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå i en annan kommun

Regeringen föreslår att den som har rätt att delta i komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå också ska få rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än hemkommunen. Detta ska gälla under förutsättning att den andra kommunen tillhandahåller den sökta utbildningen. Kostnaderna för utbildningen ska ersättas av hemkommunen.

Vuxna som har rätt att delta i utbildning inom komvux på grundläggande nivå har i dag också rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än hemkommunen om utbildningen tillhandahålls där. Om hemkommunen har bedömt att en sökande har rätt till komvux på grundläggande nivå är hemkommunen skyldig att stå för kostnaderna för sökandens utbildning i den andra kommunen (20 kap. 11, 14 och 15 §§ skollagen).

För den som har rätt till särvox på grundläggande nivå finns i dag ingen motsvarande rätt till utbildning i någon annan kommun än hemkommunen. När det gäller särvox på grundläggande nivå är en kommun endast skyldig att ta emot sökande från andra kommuner om hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för deras utbildning. Det finns ingen skyldighet för hemkommunen att göra ett sådant åtagande (21 kap. 7 och 11 §§ skollagen).

Ökade möjligheter till komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå i en annan kommun

Om en studerande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att delta i komvux på gymnasial nivå i en annan kommun är hemkommunen skyldig att bekosta utbildningen i den andra kommunen (20 kap. 21 § skollagen). Skyldigheten kan uppstå om den studerande t.ex. på grund av arbete i den andra kommunen endast har möjlighet att studera där (bet. 1990/91:UbU16).

När det gäller särvox på gymnasial nivå finns i dag inte någon skyldighet för hemkommunen att svara för kostnader för utbildning i en annan kommun.

Regeringen föreslår att en hemkommun ska vara skyldig att stå för kostnaderna för komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå i en annan kommun om en sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att delta i utbildning i den andra kommunen.

Följdändringar

Ändringar behöver göras i lagar där skolformen särvox omnämns. Detta gäller bl.a. arbetsmiljölagen (1977:1160), inkomstskattelagen (1999:1229) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I offentlighets- och sekretesslagen ska dessutom en hänvisning till skolformen sfi tas bort.

Riksdagens tillkännagivande om tillgång till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Riksdagen har tillkännagett att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras (bet. 2016/17:UbU16 punkt 8, rskr. 2016/17:249). Utbildningsutskottet konstaterade att universitet, högskola och yrkeshögskola i dag inte erbjuder utbildningar som är anpassade efter de personer som har gått i gymnasiesärskolan utom i undantagsfall. Enligt utskottet fanns det ett behov av att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning för att fler ska komma i arbete och få ett livslångt lärande.

Regeringen behandlar tillkännagivandet i propositionen och anser utifrån sina överväganden att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Det övergripande målet för komvux kompletteras

Regeringen föreslår att det övergripande målet för komvux kompletteras så att det framgår att utbildningen också ska

- utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet
- ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning.

De övergripande målen för utbildningen i komvux kommer därmed att vara att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Eftersom alla mål är lika viktiga ska de enligt regeringen anges utan inbördes prioritering.

Målen ska gälla även för komvux som särskild utbildning. Förslagen om nya övergripande mål för utbildningen kommer även att gälla för det som i dag är särvtux.

Komvux behövs för kompetensförsörjningen

Komvux har under senare år fått en allt större betydelse för bl.a. integration och kompetensförsörjning. I skollagen utgår dock vuxenutbildningens mål ensidigt från individens behov och komvux roll för kompetensförsörjningen återspeglas inte alls. I enlighet med den vidgade roll som komvux har fått anser regeringen att det övergripande målet för komvux bör utvidgas med flera mål så att de målsättningar som anges i skollagen överensstämmer med hur komvux fungerar i praktiken och de förväntningar som samhället har på vuxenutbildningen. Ett nytt kompletterande delmål för komvux om att utbildningen ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet uppfyller detta syfte. Ett sådant kompletterande mål står också bättre i samklang med ett av de angivna syftena med gymnasieskolan, vilket är att utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet (15 kap. 3 § skollagen). Då gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå delar ämnes- och kursplaner och tillsammans bidrar till kompetensförsörjningen är det också rimligt att det framgår av målen för de båda skolformerna.

Förslaget innebär dock inte att kommunerna måste erbjuda mer utbildning. Däremot innebär det ett klargörande av att den utbildning som erbjuds i

komvux, vid sidan av andra mål, även ska bidra till den nationella och regionala kompetensförsörjningen.

Komvux ska även ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning

Det vanligaste skälet till att studera i komvux är vid sidan av att skaffa sig en yrkesutbildning, att förbereda sig för fortsatta studier. Det är enligt regeringen därför lämpligt att tydliggöra att komvux även ska ha som mål att ge en grund för fortsatt utbildning. Ett likande syfte finns för gymnasieskolan (15 kap. 2 § skollagen).

Prioriteringsregeln ändras

Bakgrund och gällande rätt

De nuvarande bestämmelserna om prioritering i skollagen innebär att inom komvux på gymnasial nivå och särvox ska de som fått minst utbildning prioriteras (20 kap. 2 § och 21 kap. 2 § skollagen).

Urval ska aldrig göras inom de delar av komvux och särvox där det finns en rätt för behöriga sökande att också tas emot till utbildningen. En sådan rätt att delta i utbildning finns i dag inom komvux och särvox på grundläggande nivå samt inom sfi. En vuxen har också rätt att delta i utbildning inom komvux på gymnasial nivå för att uppnå grundläggande eller särskild behörighet till högskoleutbildning eller yrkeshögskolan och för att uppfylla krav på särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan (20 kap. 11 och 19–19 d §§ skollagen och 3 kap. 7 § förordningen om vuxenutbildning). Därmed handlar frågan om urval i praktiken om urval till gymnasiala yrkesutbildningar. I brist på en reglering om hur en rangordning ska göras mellan de elever som har sökt sådan utbildning och som inte har kort tidigare utbildning, kan kommunerna tillämpa egna prioriteringsregler, vilket i sin tur kan innebära att urvalet görs på olika sätt i olika kommuner. Dagens prioriteringsregler riskerar att göra att kvinnor och män med längre utbildning blir utan plats på en yrkesutbildning även om hon eller han behöver den för att t.ex. kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Den med störst behov av utbildning ska prioriteras

Regeringen föreslår att utgångspunkten för utbildningen i komvux av en enskild elev ska vara den enskildes behov och förutsättningar. Inom komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras.

Regeringen anser att det finns starka skäl att ändra skollagens prioriteringsregel så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Bland annat menar regeringen att det finns behov av att ge ökad tillgång till yrkesutbildningen för vuxna som inte har kort tidigare utbildning, och därmed inte prioriteras vid urval, men samtidigt har ett stort behov av en gymnasial yrkesutbildning.

En förenklad betygsskala införs

Gällande betygsskala

Dagens betygsskala för komvux på grundläggande nivå och för sfi har sex steg som betecknas med A–F. Högsta betyg betecknas med A och betyg för icke godkända resultat betecknas med F. Betygsskalan är densamma som för bl.a. grundskolan, gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå (10 kap. 17 §, 15 kap. 23 § och 20 kap. 36 § skollagen).

Betygsskalan för särvux på grundläggande nivå omfattar endast de fem stegen för godkända resultat, A–E. Denna betygsskala har i likhet med grundsärskolans och gymnasiesärskolans betygsskala inte något betygssteg för icke godkända resultat. För en elev som inte uppnår betygssteget E utfärdas i stället ett intyg om att eleven har deltagit i kursen (11 kap. 20 §, 18 kap. 23 § och 21 kap. 19 § skollagen).

En viktig funktion för betyg är att ligga till grund för urval till vidare studier. Betyg i sfi, komvux på grundläggande nivå och särvux på grundläggande nivå ger dock inte behörighet till vidare studier. De utgör inte heller grund för urval, men trots det används samma betygsskala med fem eller sex betygssteg som i större delen av det övriga skolväsendet.

En förenklad betygsskala bör införas

Regeringen föreslår att en förenklad betygsskala ska införas för

- komvux på grundläggande nivå
- komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå
- komvux i svenska för invandrare.

Betygsskalan ska inom komvux på grundläggande nivå och komvux i svenska för invandrare bestå av betygen Godkänt och Icke godkänt. Inom komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå ska endast betyget Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Ett komvuxarbete ska ersätta gymnasiearbetet och gymnasiesärskolearbetet

Regeringen föreslår att gymnasiearbetet inom komvux och gymnasiesärskolearbetet inom särvux ska ersättas av ett komvuxarbete inom dels komvux på gymnasial nivå, dels komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet.

En av de största utmaningarna i komvux är att kunna anpassa utbildningen efter varje elevs behov och förutsättningar, vilket i sin tur kan kräva mer flexibla bestämmelser än i t.ex. gymnasieskolan där elevgruppen i många avseenden är mer homogen. Bestämmelserna om gymnasieexamen inom komvux, där gymnasiearbetet är en del, är i stort sett desamma som reglerna för gymnasieskolan och blir därmed enligt regeringen förhållandevis rigida

och saknar den flexibilitet som annars i många avseenden präglar komvux. Regeringen vill därför skapa mer flexibla regler för examen inom komvux.

Betygsrätt för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen bör omfatta komvuxarbete

Dagens bestämmelser om betygsrätt innebär att den enskilde anordnaren kan få rätt att sätta och utfärda betyg för olika kurser men inte för gymnasiearbetet eller gymnasiesärskolearbetet. Utbildningsanordnaren kan därmed inte heller utfärda betygskataloger eller ta fram utdrag ur betygskatalogen som innehåller uppgifter om gymnasiearbeten eller gymnasiesärskolearbeten (6 kap. 8 och 16 §§ förordningen om vuxenutbildning).

Att den enskilde anordnaren inte har rätt att sätta och utfärda betyg för gymnasiearbetet eller gymnasiesärskolearbetet skapar problem för såväl enskilda som anordnar sådana utbildningar som för eleverna som går där. För att komma till rätta med detta avser regeringen att se över nu aktuella bestämmelser i 6 kap. förordningen om vuxenutbildning. Översynen bedöms leda till ändringar i regleringen som avviker från tidigare propositionsuttalanden.

Handels- och administrationsprogrammet ska byta namn till försäljnings- och serviceprogrammet

Regeringen föreslår att handels- och administrationsprogrammet inom gymnasieskolan ska byta namn till försäljnings- och serviceprogrammet. Justeringar av programmets struktur och innehåll är anledningen till namnbytet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår följande när det gäller ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. De ändringar i skollagen som innebär att särvux blir en del av komvux och följdändringar i andra lagar med anledning av den förändringen ska träda i kraft den 1 juli 2020. Detsamma gäller de ändringar som innebär att det övergripande målet för komvux kompletteras. Bestämmelserna om rätten att genomgå provning ska dock inte tillämpas inom komvux som särskild utbildning förrän efter utgången av juni 2021.

Den nya bestämmelsen om prioritering inom komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå och bestämmelserna om ett komvuxarbete inom dels komvux på gymnasial nivå, dels komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå, ska träda i kraft den 1 juli 2021. Den nya prioriteringsbestämmelsen ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet.

De lagändringar som innebär att det införs en ny betygsskala inom vissa delar av komvux ska träda i kraft den 1 januari 2022.

De ändringar i skollagen som innebär att handels- och administrationsprogrammet byter namn till försäljnings- och

serviceprogrammet ska träda i kraft den 1 juli 2020. Bestämmelserna i den nya lydelsen ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2022. Bestämmelserna i den äldre lydelsen ska fortfarande gälla för utbildning som har påbörjats före ikraftträdandet.

Det ska införas övergångsbestämmelser som innebär att en enskild som har ett godkännande som huvudman för utbildning inom handels- och administrationsprogrammet ska anses ha ett godkännande för försäljnings- och serviceprogrammet.

Det ska också införas övergångsbestämmelser som innebär att den som har tagits emot eller antagits till sårux enligt äldre bestämmelser och som bedriver studier efter ikraftträdandet i fortsättningen ska anses mottagen eller antagen till komvux som särskild utbildning enligt de nya bestämmelserna. I vissa av de lagar där följdändringar görs ska det införas övergångsbestämmelser som innebär att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag till ändringar av den kommunala vuxenutbildningen. En väl fungerande kommunal vuxenutbildning anpassad till dagens behov är av avgörande betydelse för det svenska samhället bl.a. för att kunna möta en föränderlig arbetsmarknad och tillgodose behovet av omställning på densamma. Detta tydliggörs inte minst i den tid vi nu befinner oss i. Komvux behöver också anpassas till vuxenutbildningens förändrade målgrupp.

Utskottet är av uppfattningen att de förändringar som nu görs i komvux och sårux sammantaget kommer att höja kvaliteten i utbildningen. Det gäller bl.a. införandet av en förenklad betygsskala för komvux på grundläggande nivå, komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå och komvux i svenska för invandrare, som enligt utskottet kan leda till en mer effektiv och därigenom mer kvalitativ utbildning. Utskottet anser att propositionens förslag är behövliga och väl avvägda.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens proposition och avstyrker motion 2019/20:3533 (SD).

Utskottet övergår nu till att i de följande avsnitten behandla övriga motionsyrkanden som innehåller begäranden om tillkännagivanden.

Särvux ska upphöra som egen skolform

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om hur samarbetet mellan komvux och särvux kan stärkas utan att slå ihop verksamheterna, att tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning bör förbättras samt att förändringen av särvux senare bör utvärderas.

Jämför reservation 2 (M), 3 (C) och 4 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5 anför motionärerna att komvux och kommunerna är under stor press att kunna leverera utbildningar. För att klara uppgiften bör kommunerna enligt motionärerna fokusera på att erbjuda komvuxutbildning i första hand och inte på att omorganisera sina organisationer. Vidare har det enligt motionärerna framkommit att det saknas statistik och fördjupad analys av skolformen särvux som en grund för förslaget, vilket gör att de i nuläget vill avvakta tills det finns ett bättre underlag. Motionärerna vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag om hur samarbetet mellan komvux och särvux kan stärkas utan att slå ihop verksamheterna.

I kommittémotion 2019/20:3536 av Per Lodenius m.fl. (C) begärs att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras. Motionärerna anser inte att riksdagens tillkännagivande om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras är uppfyllt. Enligt motionärerna kvarstår fortfarande betydande hinder för elever med intellektuell funktionsnedsättning för att ta del av eftergymnasial utbildning och frågan bör därför utreds ytterligare.

I kommittémotion 2019/20:3551 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 1 anför motionärerna att de ställer sig bakom att särvux ska ingå i komvux. Motionärerna önskar dock att frågan följs noga och utvärderas två år efter ikraftträdandet. Enligt yrkande 2 bör rätten att läsa i en annan kommun begränsas till att gälla utbildningar som inte erbjuds i hemkommunen eller samarbetsområdet. I yrkande 3 uppmärksammar motionärerna de ekonomiska riskerna för små kommuner när rätten att studera i en annan kommun utvidgas till att även inkludera komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Propositionen

Särvux ska upphöra som egen skolform

Det är möjligt för en person som tillhör målgruppen för särvux att kombinera studier inom komvux och särvux. Komvux på grundläggande och gymnasial nivå och särvux ska utformas så att den enskildes utbildning inom någon av dessa skolformer kan kombineras med studier inom vuxenutbildningens andra skolformer. Utbildningen i sfi ska utformas så att den enskildes studier kan kombineras med andra studier inom skolväsendet. (21 kap. 11 och 16 §§ skollagen och 1 kap. 3 § förordningen om vuxenutbildning). Regeringen bedömer att den strukturella förändring av vuxenutbildningen som nu föreslås kommer att underlätta sådana kombinationer. Förslaget om att särvux ska bli en del av komvux innebär dock inte några ytterligare krav på huvudmännen att organisera verksamheten på ett visst sätt eller att utöka denna.

Regeringen fäster stor vikt vid att de som är i behov av komvux som särskild utbildning inte missgynnas. Regeringen bedömer att möjligheterna överväger riskerna och vill understryka att huvudmännen även i fortsättningen har ansvar för att dessa elever får den utbildning som de har behov av och förutsättningar för. Förslaget innebär inte någon förändring av innehållet i utbildningen. Innehållet i komvux som särskild utbildning kommer att vara detsamma som i särvux. Samma kursplaner som i dag används inom särvux kommer fortsättningsvis att användas inom komvux som särskild utbildning, och utbildningen ska precis som i dag utgå från den enskildes behov och förutsättningar. Det är enligt regeringen viktigt att poängtera att den förändring som innebär att särvux blir en del i komvux inte innebär någon förändring av regleringen av elevernas rätt till stöd.

Det finns indikationer på att personer som tillhör målgruppen för särvux undviker att studera inom denna skolform för att den upplevs som stigmatiserande. Genom att särvux blir en del av komvux inkluderas eleverna inom särvux i det större sammanhang som komvux är. Detta kan enligt regeringen förhoppningsvis minska känslan av utanförskap och i stället underlätta för personer som har behov av komvux som särskild utbildning att också söka sig till sådan utbildning. Förslaget kan därmed bidra till att utbildningen kommer dem till del som har behov av den.

Komvux och särvux är ett ansvar för den kommunala huvudmannen som själv beslutar om vilka resurser som kommer skolformerna till del och hur dessa fördelas. Det är också huvudmannens ansvar att organisera skolformerna på det sätt man finner lämpligast. Den här föreslagna förändringen innebär endast ökade möjligheter för samordning av resurserna men inte att huvudmannens ansvar förändras. Om inte skolorna tillgodoser elevernas stödbehov är det den kommunala huvudmannens ansvar att komma till rätta med detta. Statens ansvar är att utöva tillsyn, kvalitetsgranska och nationellt följa upp verksamheten.

Regeringen anser att det underlag som Komvuxutredningen har tagit fram är tillräckligt för att överblicka konsekvenserna av de föreslagna

förändringarna. Uppföljning och statistik behöver visserligen förbättras, men genom en ändring 2018 har Skolverket fått möjlighet att behandla känsliga personuppgifter som avser hälsa om elever i bl.a. särvtux (bilagan till förordningen [2001:100] om den officiella statistiken). För närvarande pågår också ett arbete inom Skolverket med att förbättra statistiken. Genom det arbetet kommer det framöver att bli enklare att ta fram statistik över studerande inom komvtux som särskild utbildning.

Tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Bakgrund

Riksdagen har tillkännagett att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras (bet. 2016/17:UbU16 punkt 8, rskr. 2016/17:249). Utbildningsutskottet konstaterade i betänkandet att universitet, högskola och yrkeshögskola i dag inte erbjuder utbildningar som är anpassade efter de personer som har gått i gymnasiesärskolan utom i undantagsfall. Enligt utskottet fanns det ett behov av att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning för att fler ska komma i arbete och få ett livslångt lärande.

Regeringens överväganden

Av propositionen framgår bl.a. följande. Komvtuxutredningen fick i uppdrag att kartlägga vilka möjligheter det finns till fortsatt utbildning efter gymnasiesärskolan och särvtux för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Utredningen skulle också analysera om möjligheterna svarade mot behoven i målgruppen och se över hur tillgången på eftergymnasial utbildning kunde förbättras (dir. 2017:21).

Utredningen konstaterar i sitt betänkande (SOU 2018:71) att huvudbestämmelserna om behörighet till eftergymnasiala studier stänger ute elever som lämnat gymnasiesärskola och gymnasial särvtux. Däremot kan en individ uppfylla kraven genom s.k. reell kompetens om han eller hon genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning inom yrkeshögskolan och högskolan. Utredningen lyfter också fram att det finns möjlighet att inom högskolan göra undantag från något eller några behörighetsvillkor om en person ändå har möjligheter att tillgodogöra sig en högskoleutbildning på grundnivå (7 kap. 3 och 6 §§ högskoleförordningen [1993:100]). Också inom yrkeshögskolan finns möjlighet att göra undantag från behörighetsreglerna (3 kap. 1 och 4 §§ förordningen om yrkeshögskolan [2009:130]). Ytterligare en möjlighet att delta i eftergymnasiala studier för individer som saknar grundläggande behörighet är att utbildningen ges i form av uppdragsutbildning. Två av de viktigaste faktorerna för framgångsrika

studier för individer med utvecklingsstörning är anpassning och stöd, enligt utredningen.

I syfte att underlätta jämförelser av nivån på olika kvalifikationer nationellt och internationellt finns en referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF). Referensramen är indelad i åtta nivåer och beskriver det resultat av lärande som är av betydelse för respektive nivå, uppdelat på kunskaper, färdigheter och kompetenser. Kvalifikationer ska placeras på den nivå de bäst motsvarar. Utredningen gör en genomgång av de olika SeQF-nivåerna och konstaterar att gymnasiesärskolan och särvox på gymnasial nivå är skolformer som leder till en kvalifikation på nivå 2 på SeQF-skalan. En logisk vidareutbildning för dessa elever vore studier med målet att nå en kvalifikation på SeQF-nivå 3. I dag finns dock inga utbildningar som ger en kvalifikation på nivå 3. Komvuxutredningen konstaterar vidare att både gymnasial komvux och folkhögskolans allmänna linje leder till en kvalifikation på SeQF-nivå 4. Studier vid yrkeshögskolan har ett mål på kvalifikationsnivå som är lägst SeQF 5 och högskolan har SeQF 6. Med tanke på att gymnasiesärskolan och särvox på gymnasial nivå leder till en kvalifikation på SeQF 2, är steget långt till eftergymnasiala studier för en individ som genomgått en sådan utbildning. Komvuxutredningen föreslår utifrån detta att Skolverket ska få i uppdrag att för de nu aktuella målgrupperna definiera och utveckla nationella yrkespaket, dvs. sammanhållna utbildningar som motsvarar kompetenskraven på nationell nivå för olika yrkesområden, som leder fram till en kvalifikation på SeQF-nivå 3. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen delar utredningens bedömning att det finns vissa möjligheter för de nu aktuella målgrupperna till eftergymnasial utbildning, via bedömning av deras reella kompetens, undantag från behörighetskrav och uppdragsutbildning, men konstaterar samtidigt att det kan vara mycket svårt för elever från gymnasiesärskolan eller särvox på gymnasial nivå att gå direkt in i en utbildning som ska leda till en kvalifikation som är minst tre steg högre på SeQF-skalan.

Regeringen vill i sammanhanget också lyfta två av förslagen i propositionen som kan leda till förbättrade möjligheter till vidare utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning. I propositionen föreslås att det övergripande målet för komvux kompletteras så att utbildningen också ska ge en god grund för fortsatt utbildning samt att särvox blir en del av komvux och att eleverna därmed ges ökade möjligheter att kombinera komvux som särskild utbildning med kurser inom övriga komvux. Detta kan i sin tur leda till att eleven, genom att läsa fler kurser inom behörighetsgivande komvux, på olika sätt kan ta sig vidare i utbildningssystemet. Regeringen bedömer att dessa åtgärder i kombination med de möjligheter till eftergymnasial utbildning som redan finns är de mest ändamålsenliga för den här aktuella målgruppen. Utifrån dessa överväganden anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Rätten att läsa i en annan kommun

Regeringen föreslår att den som har rätt att delta i komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå också ska få rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än hemkommunen. Detta ska gälla under förutsättning att den andra kommunen tillhandahåller den sökta utbildningen. Kostnaderna för utbildningen ska ersättas av hemkommunen.

Vidare föreslår regeringen att en hemkommun ska vara skyldig att stå för kostnaderna för komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå i en annan kommun om en sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att delta i utbildning i den andra kommunen.

I båda fallen anser regeringen att studerande inom komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive på gymnasial nivå ska ges samma rätt till utbildning i en annan kommun som de som studerar på komvux på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå.

Regeringen bedömer att förslagen inte påverkar det sammantagna elevantalet i komvux som särskild utbildning. Därmed bedöms inte kommunernas kostnader påverkas av förslaget, eftersom hemkommunen skulle ha haft en kostnad för elevens utbildning ändå. Däremot kan det för en hemkommun innebära en skyldighet att bekosta en elevs utbildning i en annan kommun.

Utskottets ställningstagande

Särvux ska upphöra som egen skolform

När det gäller frågan om att särvux ska upphöra som egen skolform och uppgå i komvux vill utskottet framhålla att regelverket för komvux redan i dag innebär att utbildningen ska utformas så att den enskildes studier inom någon av skolformerna kan kombineras med studier inom vuxenutbildningens andra skolformer. Utskottet delar regeringens bedömning att den strukturella förändring som nu föreslås kommer att underlätta sådana kombinationer. Förslaget om att särvux ska bli en del av komvux innebär dock inte några ytterligare krav på huvudmännen att organisera verksamheten på ett visst sätt eller att utöka denna.

Vidare framhålls i propositionen att uppföljning och statistik visserligen behöver förbättras men att åtgärder är vidtagna och att det för närvarande också pågår ett arbete inom Skolverket med att förbättra statistiken. Utskottet gör ingen annan bedömning än regeringen i denna fråga.

Med det anförda avstyrks motion 2019/20:3550 (M) yrkande 5.

Tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Utskottet anser att det är viktigt att det finns möjligheter till eftergymnasial utbildning för de nu aktuella målgrupperna. Riksdagen har tillkännagett att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för

elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras. Enligt utskottet fanns det ett behov av att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning för att fler ska komma i arbete och få ett livslångt lärande (bet. 2016/17:UbU16 punkt 8, rskr. 2016/17:249).

Komvuxutredningen fick i uppdrag att kartlägga vilka möjligheter det finns till fortsatt utbildning efter gymnasiesärskolan och särsvux för personer med en intellektuell funktionsnedsättning. Utredningen skulle också analysera om möjligheterna svarade mot behoven i målgruppen och se över hur tillgången på eftergymnasial utbildning kunde förbättras (dir. 2017:21).

Utredningen presenterade i sitt betänkande en sådan kartläggning och analys (SOU 2018:71). Förslag som utredningen lämnat bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att frågan är belyst i propositionen och delar regeringens överväganden om att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Med bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motion 2019/20:3536 (C).

Rätten att läsa i en annan kommun

Utskottet fäster stor vikt vid att de som är i behov av komvux som särskild utbildning inte missgynnas. Utskottet delar de överväganden regeringen gjort när det gäller rätten att läsa i en annan kommun. Utskottet anser i likhet med regeringen att studerande inom komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive på gymnasial nivå ska ges samma rätt till utbildning i en annan kommun som de som studerar på komvux på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå.

Utskottet ser inte skäl att ändra övriga bestämmelser i regelverket i denna fråga. Regelverket är enligt utskottets mening väl avvägt.

Vad gäller frågan om de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna bedömer regeringen i propositionen att förslagen inte påverkar det sammantagna elevantalet i komvux som särskild utbildning. Därmed bedöms inte kommunernas kostnader påverkas av förslaget, eftersom hemkommunen skulle ha haft en kostnad för elevens utbildning ändå. Däremot kan det för en hemkommun innebära en skyldighet att bekosta en elevs utbildning i en annan kommun. Utskottet delar denna bedömning.

Med det anförda avstyrks motion 2019/20:3551 (KD) yrkandena 1–3.

Mål för komvux och prioriteringsregeln

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ändrade mål för komvux och tidigareläggande av den nya prioriteringsregelns ikraftträdande.

Jämför reservation 5 (M) och 6 (V).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1 är det bl.a. viktigt att förslagen följs upp i efterhand för att se hur de faller ut och vad konsekvenserna blir. I yrkande 2 anför motionärerna att det övergripande målet med komvux bör ändras till att vara att vuxna och unga ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet och unga som ej fått godkänd gymnasieexamen eller vill byta spår ska få möjlighet till det. Komvux ska för att uppnå detta mål bl.a. arbeta med att stödja och stimulera vuxna och unga i deras lärande och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. I yrkande 3 välkomnar motionärerna den nya urvalsdefinitionen ”störst behov av utbildning”. Det är däremot enligt desamma bekymmersamt att det ges stort utrymme för i princip oändliga tolkningar av innebörden av detta. Enligt yrkande 6 bör syftet med sfi förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden. Att komma i jobb bör vara målet med utbildningen.

I kommittémotion 2019/20:3529 av Daniel Riazat m.fl. (V) begärs i ett tillkännagivande att prioriteringsbestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2021. Det är enligt motionärerna positivt att regeringen föreslår en lagändring som gör att de som har störst behov av utbildning prioriteras. Utifrån rådande läge kan man dock inte vänta ett år på att den lagstiftningen träder i kraft.

Proposition*De övergripande målen för komvux*

När det gäller de övergripande målen för komvux är det enligt regeringen fråga om kumulativa mål, dvs. huvudmannen för komvux måste dimensionera utbildningen så att den kan uppfylla alla målen. Breddningen av målen för komvux innebär således inte att de redan existerande målen tappar i betydelse. Att målen anges utan någon inbördes prioritering innebär således inte att en kommun kan välja att enbart ta hänsyn till något eller några av målen. Bestämmelsen har i stället utformats på ett sådant sätt att kommunerna behöver ta hänsyn till samtliga mål.

Det föreslagna nya delmålet om kompetensförsörjning har relevans inte bara för komvux på gymnasial nivå, utan även för komvux på grundläggande

nivå och sfi. En utbildning på grundläggande nivå är sällan slutmålet, utan utbildningen behöver kompletteras med utbildning på gymnasial eller eftergymnasial nivå för att eleven ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Många elever i sfi har redan en gymnasial eller eftergymnasial utbildning, och för dem är det svenska språket nyckeln till etablering. Genom det nya målet betonas att även utbildning i komvux på grundläggande nivå och sfi har som mål att bl.a. bidra till kompetensförsörjningen.

Urvalet till komvux – störst behov av utbildningen

Av propositionen framgår bl.a. följande. Regeringen fäster vikt vid att det blir tydligt vad som avses med begreppet ”störst behov” i den föreslagna nya prioriteringsregeln och att kommunerna får god vägledning inför tillämpning av bestämmelsen.

Regeringen avser att återkomma med mer detaljerade regler i förordning för urval till komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå. Detta inkluderar hur prioriteringar ska göras mellan olika grupper av sökande som alla har ett stort behov av utbildningen. Då samhället och arbetslivet förändras över tid, och därmed även olika gruppers behov av utbildning, kan regeringen i framtiden åter behöva se över vilka grupper som bör anses ha störst behov av utbildning i komvux på gymnasial nivå.

Bestämmelsen innebär, i likhet med vad som gäller i dag, såväl att innehållet i utbildningen ska anpassas efter elevens behov och förutsättningar som att upplägget av utbildningen ska anpassas så att den kan möta den vuxnes behov av t.ex. undervisning under kvällar, deltid, på distans och av flexibla undervisningsformer i övrigt.

Regeringen bedömer att vuxna med kort tidigare utbildning kan anses ha stort behov av utbildningen och därmed även i fortsättningen bör vara en av de grupper som ska prioriteras vid urval till utbildning i komvux. De bör, till skillnad från i dag, dock inte vara den enda grupp som prioriteras. Regeringen har genomfört omfattande satsningar på utbildning inom komvux, inom ramen för satsningen på Kunskapslyftet. Satsningarna innebär bl.a. medel till huvudmännen för fler utbildningsplatser inom komvux. Regeringen gör därför bedömningen att nu aktuell grupp kommer att kunna prioriteras jämte de nya grupperna som också ska kunna prioriteras

Prioriteringsregelns ikraftträdande

De lagändringar som innebär att de med störst behov av utbildning ska prioriteras inom komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå kräver enligt regeringen visst förberedelsearbete. Nya urvalsregler behöver tas fram på förordningsnivå och huvudmän behöver ges tid för nödvändiga förberedelser. Vidare kan Skolverket behöva revidera stöd- och informationsmaterial. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen om den nya prioriteringsregeln ska träda i kraft den 1 juli 2021. För att samma regler ska gälla för alla som söker till en viss utbildning, oberoende av vid

vilken tidpunkt som ansökan skickas in eller antagningsprocessen genomförs, ska tidpunkten för när prioriteringsregeln ska börja tillämpas knytas till tidpunkten för när utbildning påbörjas, dvs. den nya prioriteringsbestämmelsen ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

De övergripande målen för komvux m.m.

När det gäller frågan om de övergripande målen för komvux ställer sig utskottet bakom de överväganden som presenteras i propositionen om att bredda målen samt att dessa ska anges utan någon inbördes prioritering. Vad gäller det nya delmålet om kompetensförsörjning har detta relevans inte bara för komvux på gymnasial nivå, utan även för bl.a. sfi. Genom det nya målet betonas att även utbildning i sfi har som mål att bl.a. bidra till kompetensförsörjning. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2019/20:3550 (M) yrkandena 2 och 6.

Vad gäller motionsyrkandet om uppföljning av regeringens förslag, ser utskottet detta som ett naturligt steg längre fram. Utskottet finner inga skäl att nu föreslå för riksdagen att några åtgärder ska vidtas med anledning av motionsyrkandet. Därmed avstyrks motion 2019/20:3550 (M) yrkande 1.

Urvalet till komvux – störst behov av utbildningen

När det gäller urvalet till komvux och störst behov av utbildning konstaterar utskottet och ser positivt på att regeringen fäster vikt vid att det blir tydligt vad som avses med begreppet ”störst behov” i den föreslagna nya prioriteringsregeln och att kommunerna får god vägledning inför tillämpning av bestämmelsen.

Regeringen avser att återkomma med mer detaljerade regler i förordning för urval till komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå. Detta inkluderar hur prioriteringar ska göras mellan olika grupper av sökande som alla har ett stort behov av utbildningen. Då samhället och arbetslivet förändras över tid, och därmed även olika gruppers behov av utbildning, kan regeringen i framtiden åter behöva se över vilka grupper som bör anses ha störst behov av utbildning i komvux på gymnasial nivå. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2019/20:3550 (M) yrkande 3.

Prioriteringsregelns ikraftträdande

Vad gäller motionsyrkandet om tidigareläggande av den nya prioriteringsregelns ikraftträdande vill utskottet anförda följande. De lagändringar som innebär att de med störst behov av utbildning ska prioriteras inom komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå kräver enligt regeringen visst förberedelsearbete. Nya urvalsregler behöver tas fram på förordningsnivå och huvudmän behöver ges

tid för nödvändiga förberedelser. Vidare kan Skolverket behöva revidera stöd- och informationsmaterial. Utskottet anser att regeringens överväganden om ikraftträdandedatumet är väl avvägda och avstyrker därmed motion 2019/20:3529 (V).

Den nya betygsskalan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om hur ett gemensamt och sammanhållet betygssystem kan fortsätta.

Jämför reservation 7 (M).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 4 anfördes bl.a. att förslaget om ett nytt förenklat betygssystem kan bli otydligt för elever som läser sfi samt grundskole- och gymnasiekurser parallellt att ha olika betygsbeteckningar. Motionärerna vill därför att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om hur ett gemensamt och sammanhållet betygssystem kan fortsätta.

Propositionen

En förenklad betygsskala

Betygen inom komvux på grundläggande nivå och i sfi fyller inte någon funktion som urvalsinstrument. Betygsättningen inom komvux tar vidare betydande lärarresurser i anspråk, inte minst eftersom många elever läser flera kurser parallellt för att förkorta sina studier och komma vidare i utbildningssystemet eller ut på arbetsmarknaden. Regeringen gör bl.a. bedömningen att det finns skäl att anta att en förenklad betygsskala kan frigöra tid för lärarna vilket kan leda till en mer effektiv utbildning och att detta kan leda till en ökad genomströmning.

Vidare anför regeringen att den är medveten om att förslaget, framför allt i en övergångsperiod, kan skapa en viss otydlighet i förhållande till de elever som studerar inom olika delar av komvux, men anser att detta uppvägs av de fördelar som förslaget för med sig ur ett elevperspektiv. En sådan fördel är bl.a. att förslaget, genom att öka genomströmningen, skulle kunna leda till en minskad skuldsättning för eleverna. Sammanfattningsvis anser regeringen att en förenklad betygsskala kan innebära ett flertal fördelar ur ett elevperspektiv och att dessa fördelar uppväger den otydlighet det kan innebära för vissa elever som kan behöva möta två olika betygsskalor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har förståelse för den oro för otydlighet som framförs i motionsyrkandet och att det precis som regeringen anför, under framför allt en övergångsperiod, kan skapa en viss otydlighet i förhållande till de elever som studerar inom olika delar av komvux. Utskottet delar emellertid den bedömning som regeringen gör att denna eventuella otydlighet uppvägs av de fördelar som förslaget för med sig ur ett elevperspektiv.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2019/20:3550 (M) yrkande 4.

Reservationer

1. Komvux för stärkt kompetensförsörjning, punkt 1 (SD)

av Angelika Bengtsson (SD), Katja Nyberg (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3533 av Patrick Reslow m.fl. (SD) och
avslår proposition 2019/20:105 punkterna 1–9.

Ställningstagande

Det finns ett starkt värde i att ha en vuxenutbildning som håller hög kvalitet och som förbereder eleverna för framtida yrken eller studier. Vi är i grunden positiva till möjligheten att även senare i livet kunna omskola sig för att bli mer attraktiv på en föränderlig arbetsmarknad. Detta gäller såväl de som saknar grundläggande utbildning som de som har en längre utbildning bakom sig. Regeringen verkar emellertid snarare ha utgångspunkten att vuxenutbildningen ska vara ännu ett integrationsprojekt för att försöka reparera en katastrofal migrationspolitik med omfattande bristande studieresultat som följd, snarare än att värna kvalitet och kunskap och att ställa höga krav och förväntningar. Det är uppenbart tydligt att propositionens omnämnande av ”bättre genomströmning” och ”förändrad målgrupp” vittnar om detta. Vi är djupt negativa till att ambitionerna med vuxenutbildningen inte är högre än så. Vi kan förvisso se vissa ljuspunkter i att propositionen understryker att vuxenutbildningen även riktar sig till dem som har en längre utbildning bakom sig. I likhet med ett antal remissinstanser menar vi däremot att det finns goda skäl att ifrågasätta vad som menas med begreppet ”i störst behov av utbildning”. Vi ser en fara i att vissa målgrupper får stå tillbaka för andra med en sådan prioriteringsordning. En ny prioriteringsordning får heller inte leda till rättsosäkerhet eller olika bedömningar i olika kommuner.

Vi anser det vara ett stort misstag att låta särvox upphöra som särskild skolform och uppgå i den ordinarie vuxenutbildningsverksamheten. Det kommer att få förödande konsekvenser för kvaliteten på utbildningarna, samtidigt som det finns en överhängande risk för att dessa elever blir marginaliserade. Vi delar den kritik och oro som framförts av en rad remissinstanser. Vi är också djupt oroade över att denna målgrupp kommer att få stå tillbaka för andra målgrupper om den föreslagna prioriteringsordningen införs.

Vidare anser vi att förslagen om en förenklad betygsskala och att göra om gymnasiearbetet till ett komvuxarbete drastiskt sänker kunskapskraven och skapar en orättvis relation till den ordinarie grund- och gymnasieskolan. Vi anser att det måste råda likhet mellan studier i den allmänna grund- och gymnasieskolan och komvux på motsvarande nivå. Förslaget om att införa en förenklad betygsskala står i strid med denna övergripande princip. Med det nu aktuella förslaget skapas snarare snabbspår för vissa målgrupper, inte minst nyanlända och elever med bristande kunskaper i svenska språket. Det är inte rimligt att sänka trösklarna för denna målgrupp och därmed göra det betydligt lättare att komma in på gymnasial utbildning eller att få en gymnasieexamen.

Vi delar uppfattningen att sfi-undervisningen är av avgörande betydelse för att kunna bli anställningsbar och därmed bli en del av det svenska samhället. Till skillnad från regeringen anser vi däremot att det måste ställas betydligt högre krav på sfi än vad som görs i dag, inte lägre.

Mot denna bakgrund anser vi att riksdagen bör avslå propositionen.

2. Särvox ska upphöra som egen skolform , punkt 2 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Louise Meijer (M) och Niklas Wykman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5 och avslår motionerna

2019/20:3536 av Per Lodenius m.fl. (C) och

2019/20:3551 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi motsätter oss förslaget om en sammanslagning av komvux och särvox. Skälet till detta är tudelat. I den situation vi befinner oss nu där komvux är under stor press att kunna leverera utbildningar och kommunerna är under stor press att klara uppgifterna, anser vi att kommunerna ska kunna fokusera på den uppgiften i första hand. Kommunerna ska inte behöva omorganisera sina skolorganisationer i detta läge.

Vidare har det framkommit att det saknas statistik och fördjupad analys av skolformen särvox som en grund för förslaget, vilket gör att vi i nuläget vill avvakta tills det finns ett bättre underlag.

Vi vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag om hur samarbetet mellan komvux och särsvux kan stärkas utan att man slår ihop skolformerna.

3. Särsvux ska upphöra som egen skolform , punkt 2 (C)

av Per Schöldberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3536 av Per Lodenius m.fl. (C) och
avslår motionerna

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5 och
2019/20:3551 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag instämmer i de förslag som syftar till att stärka möjligheterna för vuxna elever med intellektuell funktionsnedsättning att uppnå högskolebehörighet. Däremot delar jag inte regeringens uppfattning att tillkännagivandet om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras är uppfyllt. Att förbättra förutsättningarna för särskoleelever att uppnå högskolebehörighet är en del men för att förbättra tillgången krävs också att hänsyn tas till studiefinansiering, utbildningens utformning och möjligheten att studera på annan ort.

För de personer som utbildats i särskolan saknas alternativ. Utbildningsplatserna har blivit färre på folkhögskolorna samtidigt som universitet och högskolor i dagsläget inte alls erbjuder några anpassade utbildningar. En del av problematiken är ersättningen. Särskoleelever som går vidare till högskola har inte rätt till studiemedel eftersom deras studietakt är långsammare än på andra utbildningar och de därför inte skulle ta det antal poäng som krävs. Samtidigt förlorar den som studerar på högskola rätten till aktivitetsersättning. Dessa elever hamnar i ett moment 22 som är oacceptabelt. Aktivitetsersättning utgör den största inkomstkällan för många som har utbildats i särskolan, och förlorar personen sitt stöd blir det givetvis svårt att studera vidare. Det är därför viktigt att studiemedelssystemet anpassas och blir mer flexibelt.

En annan del av problemet är att utbildningarna inte är anpassade efter studenternas förutsättningar utan är utformade efter studenter som utbildats inom gymnasieskolan. Vidare är det svårt att studera på annan ort. Det är

hemkommunen som bestämmer om det stöd som krävs ska ges vid en flytt. För många innebär detta i princip en ”kommunarrest”, vilket starkt begränsar utbildningsutbudet.

Eftersom betydande hinder fortfarande kvarstår för elever med intellektuell funktionsnedsättning för att ta del av eftergymnasial utbildning anser jag att tillkännagivandet inte är uppfyllt. Jag vill därför att frågan utreds ytterligare.

4. Särvox ska upphöra som egen skolform , punkt 2 (KD)

av Ingemar Kihlström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3551 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 1–3 och avslår motionerna

2019/20:3536 av Per Lodenius m.fl. (C) och

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag har förståelse för förslaget att särskild utbildning för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada (särvox) ska ingå i komvux. Det finns dock en överhängande risk att en redan utsatt grupp ska marginaliseras. Jag vill särskilt framhålla den särskilda kompetens som behövs bland lärare och annan personal, såsom studie- och yrkesvägledare, för att möta denna grupps särskilda behov. Jag anser därför att frågan bör följas noga och utvärderas två år efter ikraftträdandet.

Det är rimligt att man, oavsett i vilken kommun man bor, har möjlighet att läsa in de olika nationella program som finns inom gymnasieskolan eller yrkesvuxutbildningar som erbjuds i andra kommuner. Om en kommun inte tillhandahåller ett visst program bör den kommuninvånare som vill läsa just det programmet kunna få göra det i en annan kommun. Kommuner bör vidare kunna skriva samarbetsavtal med varandra så att exempelvis mindre kommuner kan tillhandahålla några gymnasieprogram per kommun, i stället för att alla kommuner nödvändigtvis ska ha beredskap för precis alla utbildningar. Att däremot tillåta komvuxelever att läsa sådana utbildningar på annan ort som redan erbjuds i kommunen kan leda till omotiverade kostnader, särskilt för små kommuner. Jag menar att rätten att läsa i annan kommun bör begränsas till att gälla utbildningar som inte erbjuds i hemkommunen eller samarbetsområdet.

I fall då en kommun inte erbjuder den komvuxutbildning som studenten behöver för sin etablering på arbetsmarknaden eller för vidare studier kan det alltså vara rimligt att studenten kan gå en sådan utbildning i annan kommun. Vid sådana fall uppstår dock en betydande interkommunal kostnad för kommunen, som kan spräcka hela komvuxbudgeten i synnerhet som detta främst drabbar mindre kommuner med begränsade ekonomiska resurser. När särvtux inom kort kommer att ingå i komvux kommer det sannolikt att kunna bli fler sådana fall. Detta är något som särskilt bör följas upp och som man eventuellt bör åtgärda.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder i enlighet med vad som anförts ovan.

5. Mål för komvux och prioriteringsregeln , punkt 3 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Louise Meijer (M) och Niklas Wykman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 6 samt avslår motion

2019/20:3529 av Daniel Riazat m.fl. (V).

Ställningstagande

Vi anser att målsättningen med komvux måste vara att ge vuxna de verktyg som är nödvändiga att kunna fungera i både arbets- och samhällslivet. De andra förslag som regeringen listar som målsättningar uppfyller inte kraven som mål utan bör snarare ses som medel för att uppnå den överordnande målsättningen. Det självklara som borde styra och vara det övergripande målet med all utbildning är att vi ska kunna fungera i vårt samhälle, både i dag och i morgon. Att dessutom som i enlighet med regeringens förslag låta samtliga fyra målsättningarna väga lika skapar problem. Målsättningen med att gå i skolan kan inte bli ett självändamål. Vi anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på ny målsättning för komvux enligt följande:

Det övergripande målet för komvux bör ändras till följande:

– Vuxna och unga ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet och unga som ej fått godkänd gymnasieexamen eller vill byta spår ska få möjlighet till det.

Komvux ska för att uppnå detta mål bl.a. arbeta med att

- stödja och stimulera vuxna och unga i deras lärande
- utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Vi välkomnar också den nya urvalsdefinitionen ”störst behov av utbildning”. Det är däremot bekymmersamt att det ges stort utrymme för i princip oändliga tolkningar av innebörden av detta. Komvuxutredningen påpekar att den föreslagna förändringen innebär att det ges ett ökat tolkningsutrymme när det gäller vem som ska prioriteras och därmed en ökad risk för icke likformiga bedömningar. Vi kan inte nog understryka vikten av att det tas fram riktlinjer som förhindrar godtyckliga tolkningar av urvalskriterierna. Det är viktigt att studenter som inte gått klart gymnasiet, bytt program eller av andra skäl behöver komplettera sin gymnasieutbildning har möjlighet att studera på komvux.

Propositionen innehåller många goda förslag men saknar en ordentlig beräkning av de ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna förändringarna. Därför är det särskilt viktigt att förslagen analyseras och följs upp i efterhand för att se hur de faller ut och vad konsekvenserna blir.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som anförts ovan.

6. Mål för komvux och prioriteringsregeln , punkt 3 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3529 av Daniel Riazat m.fl. (V) och

avslår motion

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 6.

Ställningstagande

Ekonomiska kriser går sällan att förutse. Vi vet inte hur länge den som orsakats av coronapandemin kommer att pågå. Men det är troligt att många människor kommer att behöva omskola sig när krisen är över, och vi kan redan se konsekvenserna inom många sektorer.

För många människor har vuxenutbildningen inneburit en andra chans när tidigare skolformer har misslyckats. För andra har den inneburit en chans till yrkesväxling. I dagsläget är särskilda insatser inom både vuxenutbildningen

och arbetsmarknadspolitiken nödvändiga för att förbättra möjligheten till utbildning och för att underlätta den framtida kompetensförsörjningen.

Det är positivt att regeringen nu föreslår en lagändring som gör att det är de som har störst behov av utbildning som prioriteras. Utifrån rådande läge kan vi inte vänta ett år på att den lagstiftningen träder i kraft. Därför bör prioriteringsbestämmelserna träda i kraft den 1 januari 2021.

7. Den nya betygsskalan, punkt 4 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Louise Meijer (M) och Niklas Wykman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi motsätter oss förslaget om ett nytt förenklat betygssystem. Som flera remissinstanser påpekat kan det bli otydligt och motverkar statushöjning att återgå till ett tidigare system, och det kan bli förvirrande för elever som läser sfi samt grundskole- och gymnasiekurser parallellt att ha olika betygsbeteckningar. Det kan också bli svårt för arbetsgivare att jämföra betyg och elever riskerar att inte motiveras att nå längre med en utbyggd betygsskala då de inte kan utföra toppprestationer motsvarande A i betygsskalan. Vi vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag om hur ett gemensamt och sammanhållet betygssystem kan fortsätta.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor.

Följdmotionerna

2019/20:3529 av Daniel Riazat m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta att lagstiftningen om prioriteringsbestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2021 och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3533 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

Riksdagen avslår propositionen.

2019/20:3536 av Per Lodenius m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3550 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av propositionens förslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målsättningen för komvux och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om urvalet till komvux och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt betygssystem och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sammanslagning av komvux och särvux och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att syftet med sfi bör förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3551 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en uppföljning och utvärdering av sammanslagningen av särvux och komvux och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa rätten att läsa en utbildning i en annan kommun och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de ekonomiska riskerna för små kommuner när rätten att studera i en annan kommun utvidgas till att även inkludera komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skollagen
 (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 21 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1 och 12 §§, 2 kap. 2, 3, 13, 18, 20 och 26 §§, 3 kap. 13 §, 4 kap. 16 §, 5 kap. 5, 17, 19 och 22 §§, 15 kap. 14 §, 18 kap. 13 §, 20 kap. 1–7, 9–18, 20–23, 35–37, 38 och 40 §§, 23 kap. 2, 6 och 8 §§, 24 kap. 10 §, 26 a kap. 5 §, 28 kap. 12 §, 29 kap. 3 och 12 §§, bilaga 1 och rubrikerna närmast före 20 kap. 11 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast efter 20 kap. 9 och 15 §§ ska lyda "Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och som särskild utbildning på grundläggande nivå", och "Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå",

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 20 kap. 11 a–11 d och 20 a–20 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

 $1 \text{ } \S^2$

Denna lag innehåller bestämmelser om skolväsendet. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda enligt 2 kap. 2–6 §§.

Skolväsendet omfattar skolformerna

- förskola,
- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- specialskola,
- sameskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola, – gymnasiesärskola, *och*
- kommunal vuxenutbildning, – kommunal vuxenutbildning.

och

¹ Senaste lydelse av

21 kap. 1 § 2012:109

21 kap. 4 § 2016:550

21 kap. 5 § 2012:109

21 kap. 5 a § 2012:109

21 kap. 8 § 2015:482

21 kap. 10 a § 2015:482

21 kap. 11 § 2012:109

² Senaste lydelse 2015:482.

21 kap. 16 § 2012:109

21 kap. 18 § 2012:109

21 kap. 20 § 2012:109

21 kap. 20 a § 2012:109

21 kap. 20 b § 2012:109

rubriken närmast före 21 kap. 5 § 2012:109

rubriken närmast före 21 kap. 10 a § 2015:482.

– *särskild utbildning för vuxna*.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer.

12 §³

Lagen är uppdelad i 30 kapitel.

Lagen är uppdelad i 29 kapitel.

Dessa är

- inledande bestämmelser (1 kap.),
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.),
- barns och elevers utveckling mot målen (3 kap.),
- kvalitet och inflytande (4 kap.),
- trygghet och studiero (5 kap.),
- åtgärder mot kränkande behandling (6 kap.),
- skolplikt och rätt till utbildning (7 kap.),
- förskolan (8 kap.),
- förskoleklassen (9 kap.),
- grundskolan (10 kap.),
- grundsärskolan (11 kap.),
- specialskolan (12 kap.),
- sameskolan (13 kap.),
- fritidshemmet (14 kap.),
- gymnasieskolan (15–17 a kap.),
- gymnasiesärskolan (18 och 19 kap.),
- kommunal vuxenutbildning (20 kap.),
- *särskild utbildning för vuxna*

(21 kap.),

- entreprenad och samverkan (23 kap.),
- särskilda utbildningsformer (24 kap.),
- annan pedagogisk verksamhet (25 kap.),
- tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering (26 kap.),
- behandling av personuppgifter (26 a kap.),
- Skolväsendets överklagandenämnd och Lärarnas ansvarsnämnd (27 kap.),
- överklagande (28 kap.), och
- övriga bestämmelser (29 kap.).

2 kap.

2 §⁴

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, *särskild utbildning för vuxna* och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

³ Senaste lydelse 2018:1354.

⁴ Senaste lydelse 2017:759.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, lämna de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap. till de övriga nämnderna.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (2017:725).

3 §⁵

En region får vara huvudman för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna i den utsträckning som anges i denna lag.

I en region som är huvudman för sådana skolformer som anges i första stycket ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra regionens uppgifter enligt denna lag.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (2017:725).

13 §⁶

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet.

Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan eller särskild utbildning för vuxna.

Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i grundskolan, specialskolan eller gymnasieskolan. *Det samma gäller i fråga om speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare inom kommunal vuxenutbildning och som undervisar inom kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.*

18 §⁷

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

⁵ Senaste lydelse 2019:947.

⁶ Senaste lydelse 2013:823.

⁷ Senaste lydelse 2011:189.

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
2. yrkesämne i *gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna* på gymnasial nivå, eller
 2. ett yrkesämne i
 - a) *gymnasieskolan,*
 - b) *gymnasiesärskolan,*
 - c) *kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller*
 - d) *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå, eller*

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

20 §⁸

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål *eller i ett yrkesämne i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna* på gymnasial nivå, eller individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. *Detta gäller bara om*

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a) *gymnasieskolan,*
 - b) *gymnasiesärskolan,*
 - c) *kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller*
 - d) *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå, eller*

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

Det som anges i andra stycket gäller bara om

1. det saknas sökande som har legitimation,
2. den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och
3. det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Även en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som ska

⁸ Senaste lydelse 2017:1104.

bedriva undervisning som avses i 17 § får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

26 §⁹

En huvudman för kommunal vuxenutbildning *eller särskild utbildning för vuxna* får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

En huvudman för kommunal vuxenutbildning får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

3 kap.

13 §¹⁰

I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning *och särskild utbildning för vuxna* ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan *och* kommunal vuxenutbildning ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

4 kap.

16 §¹¹

I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller grundsärskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning *eller särskild utbildning för vuxna* ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller grundsärskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola *eller* kommunal vuxenutbildning ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

5 kap.

5 §¹²

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

⁹ Senaste lydelse 2015:482.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:482.

¹¹ Senaste lydelse 2015:482.

¹² Senaste lydelse 2015:482.

Rektorn beslutar om ordningsregler.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning *eller särskild utbildning för vuxna*. Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning.

17 §¹³

I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning *och särskild utbildning för vuxna* får huvudmannen besluta att helt eller delvis stänga av en elev om

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måloppfyllelse och kunskaper,
2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller
4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att någon av förutsättningarna för avstängning enligt första stycket 2–4 är uppfyllda och beslutet är nödvändigt med hänsyn till elevernas trygghet och studiero, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

19 §¹⁴

Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning *eller särskild utbildning för vuxna*, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och
2. det är uppenbart olämpligt att eleven deltar i den praktiska tjänstgöringen.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att förutsättningarna för avstängning enligt första stycket är uppfyllda och det är nödvändigt på grund av brådskande omständigheter, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

¹³ Senaste lydelse 2015:482.

¹⁴ Senaste lydelse 2015:482.

22 §¹⁵

Rektorn eller en lärare får från en elev omhändertata föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna.

Rektorn får inte uppdraga åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning *eller* Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning.
särskild utbildning för vuxna.

15 kap.

14 §¹⁶

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning *för vuxna* på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå.*

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, regioner och enskilda huvudmän.

18 kap.

13 §¹⁷

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasiesärskolan, gymnasieskolan, särskild utbildning *för vuxna* på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasiesärskolan, gymnasieskolan, *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.*

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasiesärskola anordnad av kommuner, regioner och enskilda huvudmän.

20 kap.

1 §¹⁸

I detta kapitel finns

– allmänna bestämmelser (2–9 §§),
– bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (10–15 §§),

– bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (16–23 §§),

– bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå *och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå* (10–15 §§),

– bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå *och kommunal vuxenutbildning*

¹⁵ Senaste lydelse 2015:482.

¹⁶ Senaste lydelse 2019:947.

¹⁷ Senaste lydelse 2019:947.

¹⁸ Senaste lydelse 2015:482.

som särskild utbildning på gymnasial nivå (16–23 §§),

- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (24–33 §§),
- bestämmelser om betyg (34–41 §§),
- bestämmelser om validering (42 och 43 §§), och
- bestämmelser om intyg (44 och 45 §§).

2 §¹⁹

Målet för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara *den enskildes* behov och förutsättningar.

När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska de som fått minst utbildning prioriteras.

Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande,
- *vuxna* ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling,
- *den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning, och*
- *den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.*

Utgångspunkten för utbildningen av *en enskild elev* ska vara *elevens* behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå *och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå* ska de som fått minst utbildning prioriteras.

3 §²⁰

Kommunerna ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå, gymnasial nivå och som svenska för invandrare.

Utbildningen ska tillhandahållas

- på grundläggande nivå,
- på gymnasial nivå,
- *som särskild utbildning på grundläggande nivå,*

¹⁹ Senaste lydelse 2015:482.

²⁰ Senaste lydelse 2015:482.

- som särskild utbildning på gymnasial nivå, och
- som svenska för invandrare.

4 §²¹

Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Särskild utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundsärskolan ska ge.

Särskild utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i gymnasieskolan ska ge.

Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar.

5 §

Utbildningen bedrivs i form av kurser *och* på gymnasial nivå även i form av ett gymnasiearbete.

Utbildningen bedrivs i form av kurser. *Utbildningen* på gymnasial nivå *bedrivs* även i form av ett gymnasiearbete. *Den särskilda utbildningen på gymnasial nivå bedrivs även i form av ett gymnasiesärskolearbete.*

På gymnasial nivå betecknas kursernas och gymnasiearbetets omfattning med gymnasiepoäng.

Inom särskild utbildning på gymnasial nivå betecknas kursernas och gymnasiesärskolearbetets omfattning med gymnasiesärskolepoäng.

6 §²²

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå. För varje

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå *och särskild*

²¹ Senaste lydelse 2015:482.

²² Senaste lydelse 2012:109.

ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner *och* gymnasiepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

utbildning på grundläggande nivå. För varje ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå *och särskild utbildning på gymnasial nivå.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng *och gymnasiesärskolepoäng.* Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng *eller gymnasiesärskolepoäng* inte ska beräknas för vissa kurser.

7 §²³

Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 21 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev inom utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev inom utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå *eller inom särskild utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå* har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Elever inom utbildning i svenska för invandrare ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att elever ska hålla sig med enstaka egna lärverktyg.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

9 §²⁴

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

²³ Senaste lydelse 2015:482.

²⁴ Senaste lydelse 2015:482.

Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Den vars utbildning på grundläggande nivå *eller särskilda utbildning på grundläggande nivå* har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå *eller särskilda utbildning på gymnasial nivå* har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt andra stycket eller som frivilligt avbrutit sådan utbildning ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

10 §

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 11 *eller 11 a §* har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå *eller i särskild utbildning på grundläggande nivå* och *som* önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå *eller i särskild utbildning på grundläggande nivå* och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

10 a §²⁵

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå *eller särskild utbildning på grundläggande nivå* erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och särskild utbildning på grundläggande nivå

²⁵ Senaste lydelse 2015:482.

11 §

En vuxen har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Den som har rätt att delta i utbildning enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen, om utbildningen tillhandahålls där.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att rätt enligt första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

11 a §

En vuxen med utvecklingsstörning har rätt att delta i särskild utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

- 1. är bosatt i landet,*
- 2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i grundsärskolan syftar till att ge, och*
- 3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.*

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om personer med utvecklingsstörning också ska gälla för vissa andra vuxna.

11 b §

Den som har rätt att delta i utbildning enligt 11 eller 11 a § har rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen, om utbildningen tillhandahålls där.

11 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att rätt enligt 11 eller 11 a § ska inträda tidigare än vad som anges där.

11 d §

Bestämmelserna i 11 §, 11 a § första stycket och 11 b § gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

12 §

Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Om en elev i utbildning på grundläggande nivå *eller i särskild utbildning på grundläggande nivå* har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

13 §

En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 § är uppfyllda.

En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå *eller i särskild utbildning på grundläggande nivå* ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 *eller 11 a §* är uppfyllda.

14 §

Om en ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska ett yttrande fogas där hemkommunen redovisar sin bedömning av om den sökande uppfyller de villkor som anges i 11 §.

Om en ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska ett yttrande fogas där hemkommunen redovisar sin bedömning av om den sökande uppfyller de villkor som anges i 11 *eller 11 a §*.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen. Den andra huvudmannen får ta emot den

sökande, även om hemkommunen har bedömt att den sökande inte har rätt att delta i utbildningen.

15 §

En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning från elevens hemkommun. Detta gäller endast om hemkommunen har bedömt eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 § andra stycket, beslut har meddelats att eleven har rätt att delta i utbildningen.

En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå *eller i sin särskilda utbildning på grundläggande nivå* har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning från elevens hemkommun. Detta gäller endast om hemkommunen har bedömt eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 § andra stycket, beslut har meddelats att eleven har rätt att delta i utbildningen.

16 §²⁶

Varje kommun ska erbjuda utbildning på gymnasial nivå. *Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 19, 19 a eller 19 b § har rätt att delta i en utbildning och önskar delta i den, också får det.* Kommunerna ska sträva efter att *därutöver* erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 19, 19 a eller 19 b § har rätt att delta i en utbildning och önskar delta i den, också får det. Varje kommun ska *därutöver* erbjuda utbildning på gymnasial nivå *och särskild utbildning på gymnasial nivå*. Kommunerna ska *då* sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

17 §

Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och *särskild utbildning på gymnasial nivå samt* aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

18 §²⁷

En region får tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får regionen tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå även inom andra områden.

En region får tillhandahålla särskild utbildning på gymnasial nivå efter överenskommelse med en kommun.

²⁶ Senaste lydelse 2016:1184.

²⁷ Senaste lydelse 2019:947.

Behörighet till utbildning på
gymnasial nivåBehörighet till utbildning på
gymnasial nivå och särskild
utbildning på gymnasial nivå

20 §

En vuxen är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket, men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att behörighet enligt första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

20 a §

En vuxen med utvecklingsstörning är behörig att delta i särskild utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

- 1. är bosatt i landet,*
- 2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,*
- 3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och*
- 4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.*

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket men har slutfört utbildning i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om personer med utvecklingsstörning också ska gälla för vissa andra vuxna.

20 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att behörighet enligt 20 § första stycket eller 20 a § första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

20 c §

Bestämmelserna i 20 § och 20 a § första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

21 §²⁸

En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå ska ges in till den sökandes hemkommun.

En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå *eller i särskild utbildning på gymnasial nivå* ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till en tidigare överenskommelse.

Ett åtagande att svara för kostnaderna ska alltid lämnas om den sökande har rätt till utbildning enligt 19 d §. Ett åtagande att svara för kostnaderna ska också alltid lämnas om den sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning hos den andra huvudmannen. Ett åtagande gäller även om den sökande därefter byter hemkommun.

²⁸ Senaste lydelse 2017:1104.

22 §²⁹

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen.

Hemkommunen ska ta emot en sökande om de villkor som anges i 20 § är uppfyllda eller om den sökande har rätt till utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b §.

En kommun ska ta emot en sökande från en annan kommun och en region ska ta emot en sökande, om

1. de villkor som anges i 20 § är uppfyllda eller om den sökande har rätt till utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b §, och

2. hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande enligt 28 kap. 12 §, ska åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Av ett beslut om att en sökande ska tas emot ska det framgå på vilken eller vilka grunder den sökande tas emot.

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå *eller särskild utbildning på gymnasial nivå* beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen.

Hemkommunen ska ta emot en sökande om de villkor som anges i 20 *eller 20 a* § är uppfyllda eller om den sökande har rätt till utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b §.

1. de villkor som anges i 20 *eller 20 a* § är uppfyllda eller om den sökande har rätt till utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b §, och

2. hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande enligt 28 kap. 12 §, ska åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Av ett beslut om att en sökande ska tas emot *till utbildning på gymnasial nivå* ska det framgå på vilken eller vilka grunder den sökande tas emot.

23 §³⁰

Om den sökande har rätt att delta i utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b § innebär ett beslut om mottagande enligt 22 § att den sökande också antas till utbildningen. I övrigt är det den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå som beslutar om en sökande ska antas till utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Om den sökande har rätt att delta i utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b § innebär ett beslut om mottagande enligt 22 § att den sökande också antas till utbildningen. I övrigt är det den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå *eller särskild utbildning på gymnasial nivå* som beslutar om en sökande ska antas till utbildningen.

35 §³¹

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete.

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete *eller gymnasiesärskolearbete*.

²⁹ Senaste lydelse 2019:947.

³⁰ Senaste lydelse 2016:1184.

³¹ Senaste lydelse 2015:482.

Inom den del av den särskilda utbildningen på grundläggande nivå som motsvarar träningskolan inom grundsärskolan ska betyg inte sättas. Efter en avslutad kurs ska i stället ett intyg utfärdas om att eleven har deltagit i kursen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om gymnasiearbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om gymnasiearbetet och gymnasiesärskolearbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

36 §³²

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Som betyg på utbildning på grundläggande och gymnasial nivå och i svenska för invandrare ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Som betyg på särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

37 §³³

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå, i särskild utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner. Betyg på kurser i utbildning

³² Senaste lydelse 2015:482.

³³ Senaste lydelse 2015:482.

av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i ämnesplaner.

på gymnasial nivå *och i särskild utbildning på gymnasial nivå* ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i ämnesplaner.

Kunskapskrav ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om kunskapskrav.

38 §³⁴

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter *ska dock* alltid uppfyllas.

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Vid betygssättning inom särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå får en utvecklingsstörning bara beaktas om det finns synnerliga skäl.

Trots vad som anges i första och andra styckena ska de kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter alltid uppfyllas.

40 §³⁵

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på *och* i gymnasiearbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen *eller* gymnasiearbetet. Den som är

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på, i gymnasiearbete *och i gymnasiesärskolearbete*. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen, gymnasie-

³⁴ Senaste lydelse 2015:482.

³⁵ Senaste lydelse 2015:482.

elev i gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i en kurs eller ett gymnasiearbete, om eleven har fått minst betyget E på kursen *eller* gymnasiearbetet.

Prövning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller gymnasiearbete, utbildning inom det kunskapsområde som gymnasiearbetet avser.

Med prövning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner eller ämnesplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* ytterligare föreskrifter om prövning.

arbetet *eller gymnasiesärskolearbetet*. Den som är elev i gymnasieskolan *eller i gymnasiesärskolan* får dock inte genomgå prövning i en kurs, ett gymnasiearbete eller *ett gymnasiesärskolearbete* om eleven har fått minst betyget E på kursen, gymnasiearbetet *eller gymnasiesärskolearbetet*.

Prövning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller gymnasiearbete *eller gymnasiesärskolearbete*, utbildning inom det kunskapsområde som gymnasiearbetet *eller gymnasiesärskolearbetet* avser.

Med prövning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner eller ämnesplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* ytterligare föreskrifter om prövning.

23 kap.

2 §³⁶

Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, *särskild utbildning för vuxna* och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person.

Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person.

6 §³⁷

Om en kommun, en region eller en enskild huvudman överlämnar uppgiften att bedriva undervisning på entreprenad, får kommunen, regionen eller den enskilde huvudmannen överlämna den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgift.

Kommunen eller regionen får när det gäller kommunal vuxenutbildning *och särskild utbildning för vuxna* överlämna även den myndig-

Kommunen eller regionen får när det gäller kommunal vuxenutbildning överlämna även den myndig-

³⁶ Senaste lydelse 2016:761.

³⁷ Senaste lydelse 2019:947.

hetsutövning som hör till rektorns uppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om begränsningar när det gäller överlämnande av rektorsuppgifter som innefattar myndighetsutövning.

hetsutövning som hör till rektorns uppgifter.

8 §³⁸

En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, *särskild utbildning för vuxna* eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med en region om att regionen ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå eller inom *särskild utbildning för vuxna*.

En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med en region om att regionen ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå eller inom *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå*.

24 kap.

10 §³⁹

För intagna i kriminalvårdsanstalt får det anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning *och särskild utbildning för vuxna*. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

För intagna i kriminalvårdsanstalt får det anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

26 a kap.

5 §⁴⁰

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från de sökbegränsningar som avses i 4 § andra stycket denna lag och i 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen i fråga om personuppgifter om hälsa i verksamhet hos en huvudman för

1. grundsärskola,
2. specialskolan,
3. gymnasiesärskola,
4. *särskild utbildning för vuxna*, 4. *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning*
5. gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning,

³⁸ Senaste lydelse 2019:947.

³⁹ Senaste lydelse 2015:482.

⁴⁰ Senaste lydelse 2018:1354.

6. utbildning i gymnasieskolan för elever som är döva, hörselskadade eller dövblinda eller har en språkstörning, och

7. förskola, förskoleklass eller skola som har begränsats till att avse elever som är i behov av särskilt stöd.

Regeringen får också meddela föreskrifter om undantag från sökbe-
gränsningen i 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen i fråga om per-
sonuppgifter om

1. etniskt ursprung i verksamhet hos en huvudman för sameskolan, och
2. hälsa och etniskt ursprung i verksamhet hos en kommun.

28 kap.

12 §⁴¹

Beslut av en kommun eller en region får överklagas hos Skolväsendets
överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i grundsärskolan enligt 7 kap. 5 § eller tillhörighet
till grundsärskolans målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,

2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,

3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upp-
hörande enligt 7 kap. 14 §,

4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §,
10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,

5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor
hemma,

6. placering vid en annan
skolenhet än den *vårdnadshavaren*
önskar enligt 9 kap. 15 § andra
stycket, 10 kap. 30 § andra stycket
eller 11 kap. 29 § andra stycket,

6. placering vid en annan
skolenhet än den *vårdnadshavare*
önskar enligt 9 kap. 15 § andra
stycket, 10 kap. 30 § andra stycket
eller 11 kap. 29 § andra stycket,

7. mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt 17
kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats
för en grupp elever, mottagande enligt 17 a kap. 18 § eller mottagande i
första hand enligt 19 kap. 29 § första stycket,

8. tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 18 kap.
5 eller 7 §,

9. mottagande till kommunal
vuxenutbildning enligt 20 kap.
13 §, 14 § andra stycket, 22 § eller
33 § *eller till särskild utbildning för*
vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje
stycket,

9. mottagande till kommunal
vuxenutbildning enligt 20 kap.
13 §, 14 § andra stycket, 22 eller
33 §,

10. upphörande av utbildningen
för en elev i kommunal vuxenut-
bildning enligt 20 kap. 9 § andra
stycket *eller i särskild utbildning*
för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra
stycket,

10. upphörande av utbildningen
för en elev i kommunal vuxenut-
bildning enligt 20 kap. 9 § andra
stycket,

⁴¹ Senaste lydelse 2019:947.

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje eller fjärde stycket *eller särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket*,

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 § tredje stycket, eller

13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

29 kap.

3 §⁴²

De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning *eller särskild utbildning för vuxna*.

De personer som avses i 2 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola.

De personer som avses i 2 § andra stycket 5 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola och, om de påbörjar utbildningen innan de fyllt 18 år, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje eller fjärde stycket,

De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning.

12 §⁴³

Den som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning *eller särskild utbildning för vuxna* och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan *eller* kommunal vuxenutbildning och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2. För kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning tillämpas bestämmelserna i 20 kap. 40 § första gången i fråga om prövningar som genomförs efter utgången av juni 2021.

⁴² Senaste lydelse 2019:801.

⁴³ Senaste lydelse 2017:1104.

3. Bilaga 1 i den nya lydelsen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2022.

4. För utbildning som har påbörjats före ikraftträdandet gäller bilaga 1 i den äldre lydelsen.

5. Den som enligt äldre bestämmelser har mottagits eller antagits till särskild utbildning för vuxna och bedriver studier efter utgången av juni 2020 ska i fortsättningen anses vara mottagen eller antagen till kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning enligt de nya bestämmelserna.

6. En enskild huvudman som har ett godkännande enligt 2 kap. 5 § som avser handels- och administrationsprogrammet ska anses ha ett godkännande för försäljnings- och serviceprogrammet.

*Bilaga 1⁴⁴**Nuvarande lydelse***Nationella program****Yrkesprogram**

Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
El- och energiprogrammet
Fordons- och transportprogrammet
Handels- och administrationsprogrammet
Hantverksprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Industri tekniska programmet
Naturbruksprogrammet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet
Estetiska programmet
Humanistiska programmet
Naturvetenskapsprogrammet
Samhällsvetenskapsprogrammet
Teknikprogrammet

⁴⁴ Bilagan fick sin nuvarande beteckning genom 2017:620.

*Föreslagen lydelse***Nationella program****Yrkesprogram**

Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
El- och energiprogrammet
Fordons- och transportprogrammet
Försäljnings- och serviceprogrammet
Hantverksprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Industri tekniska programmet
Naturbruksprogrammet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet
Estetiska programmet
Humanistiska programmet
Naturvetenskapsprogrammet
Samhällsvetenskapsprogrammet
Teknikprogrammet

2 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2, 5, 6, 35, 36 och 40 §§ skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslag i avsnitt 2.1 Föreslagen lydelse

20 kap.

2 §¹

Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande,
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling,
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning, och
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska de som *fått minst* utbildning prioriteras.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska de som *har störst behov av* utbildning prioriteras.

5 §²

Utbildningen bedrivs i form av kurser. Utbildningen på gymnasial nivå bedrivs även i form av ett *gymnasiearbete*. Den särskilda utbildningen på gymnasial nivå bedrivs även i form av ett *gymnasiesärskolearbete*.

På gymnasial nivå betecknas kursernas och *gymnasiearbetets* omfattning med gymnasiepoäng.

Inom särskild utbildning på gymnasial nivå betecknas kursernas och *gymnasiesärskolearbetets* omfattning med gymnasiesärskolepoäng.

Utbildningen bedrivs i form av kurser. Utbildningen på gymnasial nivå *och den särskilda utbildningen på gymnasial nivå* bedrivs även i form av ett *komvuxarbete*.

På gymnasial nivå betecknas kursernas och *komvuxarbetets* omfattning med gymnasiepoäng.

Inom särskild utbildning på gymnasial nivå betecknas kursernas och *komvuxarbetets* omfattning med gymnasiesärskolepoäng.

¹ Senaste lydelse 2020:000.

² Senaste lydelse 2020:000.

6 §³

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå och särskild utbildning på grundläggande nivå. För varje ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och gymnasiesärskolepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller gymnasiesärskolepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet.

35 §⁴

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete eller gymnasiesärskolearbete.

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört komvuxarbete.

Inom den del av den särskilda utbildningen på grundläggande nivå som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan ska betyg inte sättas. Efter en avslutad kurs ska i stället ett intyg utfärdas om att eleven har deltagit i kursen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om gymnasiearbetet och gymnasiesärskolearbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om komvuxarbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

36 §⁵

Som betyg på utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska någon av beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt användas.

Som betyg på särskild utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

³ Senaste lydelse 2020:000.

⁴ Senaste lydelse 2020:000.

⁵ Senaste lydelse 2020:000.

Som betyg på utbildning på *grundläggande och* gymnasial nivå *och i svenska för invandrare* ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Som betyg på särskild utbildning på *grundläggande och* gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Som betyg på utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Som betyg på särskild utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

40 §⁶

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på, *i gymnasiearbete och i gymnasiesärskolearbete*. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen, *gymnasiearbetet eller gymnasiesärskolearbetet*. Den som är elev i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan får dock inte genomgå provning i en kurs, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiesärskolearbete om eleven har fått minst betyget E på kursen, gymnasiearbetet eller gymnasiesärskolearbetet.

Provning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller *gymnasiearbete eller gymnasiesärskolearbete*, utbildning inom det kunskapsområde som *gymnasiearbetet eller gymnasiesärskolearbetet* avser.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på och i *komvuxarbete*. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen, *komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiesärskolearbete*. Den som är elev i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan får dock inte genomgå provning i en kurs, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiesärskolearbete om eleven har fått minst betyget E på kursen, gymnasiearbetet eller gymnasiesärskolearbetet.

Provning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller *komvuxarbete*, utbildning inom det kunskapsområde som *komvuxarbetet* avser.

⁶ Senaste lydelse 2020:000.

Med prövning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i kursplaner eller ämnesplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om prövning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022 i fråga om 20 kap. 36 § och i övrigt den 1 juli 2021.

2. Bestämmelserna i 20 kap. 2 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2021.

3 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 17 § arbetsmiljölagen (1977:1160)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

17 §²

De som genomgår utbildning ska av huvudmannen för utbildningen ges tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet på arbetsstället, om det är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningsperiodens längd.

Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande i skolans arbetsmiljöarbete ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller

1. elever i förskoleklass och i lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan, specialskolan och i motsvarande utbildningar samt i sameskolan,

2. elever i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och motsvarande utbildningar, och

3. elever i särskild utbildning *för* 3. elever i *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.*

Elever i grundskolans årskurs 7–9, specialskolans årskurs 7–10 och gymnasieskolan samt motsvarande utbildningar företräds i arbetsmiljöarbetet av elevskyddsombud.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än särskild utbildning *för* vuxna företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning* företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Lagen omtryckt 1991:677.

² Senaste lydelse 2010:856.

4 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Häriigenom föreskrivs att 3 kap. 8 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

8 §²

Från skatteplikt undantas omsättning av tjänster som utgör

1. grundskole-, gymnasieskole- eller högskoleutbildning, om utbildningen anordnas av det allmänna eller en av det allmänna för utbildningen erkänd utbildningsanordnare, och

2. utbildning som berättigar studerande till studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller till

a) statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för

– kortare studier om funktionshinder,

– kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och

– studier inom särskild utbildning för vuxna, eller – studier inom *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning*,
eller

b) statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska.

Undantaget från skatteplikt enligt första stycket omfattar även omsättning av varor och tjänster som omsätts som ett led i utbildningen.

Utbildning som tillhandahålls av utbildare mot ersättning från en uppdragsgivare som själv utser de personer som ska utbildas (uppdragsutbildning) omfattas av undantaget endast om utbildningen ingår i en av uppdragsgivaren bedriven egen utbildning enligt första stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

² Senaste lydelse 2010:1029.

5 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

34 §²

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), och

2. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för

– kortare studier om funktionsnedsättning,

– kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning, och

– studier inom särskild utbildning för vuxna, – studier inom kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.

2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,

3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden, eller

4. studiestartsstöd som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för studier inom särskild utbildning för vuxna och som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2017:529.

6 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

25 §¹

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
4. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionsnedsättning,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna, – studier inom *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning*,
5. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,
6. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraresexamen för personer som har en examen på forskarnivå, eller
7. studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbud eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för studier inom särskild utbildning för vuxna och som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2017:589.

7 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 23 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap. 5 §¹

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ för uppgift som hänförs till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, *den särskilda utbildningen för vuxna, utbildningen i svenska för invandrare* och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ för uppgift som hänförs till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ i annat fall än som avses i första stycket och hos Universitets- och högskolerådet i verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter som hänförs till särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

¹ Senaste lydelse 2012:920.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 33 § lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §¹

I fråga om lärare eller förskollärare som saknar legitimation för att bedriva undervisning i skolväsendet och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 tillämpas under tiden för anställningen 2 kap. 3 § första och andra styckena eller 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag i stället för 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen, dock längst till utgången av juni 2015 eller, när det gäller undervisning i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna, längst till utgången av juni 2021.

Lärare som saknar legitimation för att besluta om betyg enligt 3 kap. 16 § i den nya skollagen och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 är under tiden för anställningen behöriga att besluta om betyg, dock längst till utgången av juni 2015 eller, när det gäller betyg i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna, längst till utgången av juni 2021.

Första stycket gäller inte lärare och förskollärare som avses i 2 kap. 17 § i den nya skollagen och som före den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning för att bedriva sådan undervisning som avses i samma paragraf. I fråga om en lärare som avses i 2 kap. 17 § första stycket 1 i den nya skollagen gäller detta dock bara om han eller hon uppfyller de krav som anges där.

I fråga om lärare eller förskollärare som saknar legitimation för att bedriva undervisning i skolväsendet och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 tillämpas under tiden för anställningen 2 kap. 3 § första och andra styckena eller 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag i stället för 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen, dock längst till utgången av juni 2015 eller, när det gäller undervisning i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning*, längst till utgången av juni 2021.

Lärare som saknar legitimation för att besluta om betyg enligt 3 kap. 16 § i den nya skollagen och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 är under tiden för anställningen behöriga att besluta om betyg, dock längst till utgången av juni 2015 eller, när det gäller betyg i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller *kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning*, längst till utgången av juni 2021.

¹ Senaste lydelse 2018:1304.

Andra stycket gäller inte lärare som har ingått avtal om anställning utan tidsbegränsning före den 1 juli 2011 för att bedriva sådan undervisning som avses i 2 kap. 20 § andra eller tredje stycket i den nya skollagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

En huvudman för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller för kommunal vuxenutbildning enligt skollagen (2010:800) får, inom ramen för en försöksverksamhet, med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en branschskola om att skolan utför vissa uppgifter inom sådan utbildning (entreprenad). De uppgifter som får överlämnas på entreprenad är undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil (yrkesämnena) och undervisning som avser sådant gymnasiearbete som ingår i utbildningen enligt skollagen.

En huvudman för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller för kommunal vuxenutbildning enligt skollagen (2010:800) får, inom ramen för en försöksverksamhet, med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en branschskola om att skolan utför vissa uppgifter inom sådan utbildning (entreprenad). De uppgifter som får överlämnas på entreprenad är undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil (yrkesämnena) och undervisning som avser sådant gymnasiearbete *eller komvuxarbete* som ingår i utbildningen enligt skollagen.

Om sådan undervisning överlämnas på entreprenad, får även den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgift och uppgifter som inte är hänförliga till undervisningen överlämnas till branschskolan på entreprenad.

Endast en kommun, en region eller en enskild fysisk eller juridisk person som uppfyller vissa villkor kan efter ansökan till den myndighet som regeringen bestämmer få ett godkännande att bedriva branschskola.

Regeringen får meddela föreskrifter om sådana villkor och om urval.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

¹ Senaste lydelse 2019:978.